

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta (HE 93/2025 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Marja Niiranen, valtiovarainministeriö
- finanssiasiantuntija Tony Valve, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Reetta Varjonen-Ollus, valtiovarainministeriö
- johtava asiantuntija Anne Kaleva, Verohallinto
- veroasiantuntija Tiina Ruohola, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- johtava asiantuntija Toni Jääskeläinen, Kaupan liitto ry
- asiantuntija Heikki Rintala, Suomen Taloushallintoliitto ry
- veroasiantuntija Jukka-Pekka Hellman, Suomen Yrittäjät ry
- ekonomisti Janne Kalluinen, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Liikuntayrittäjät ry
- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvonlisäverolakia ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia.

Esityksen mukaan arvonlisäverotusta kevennettäisiin siten, että 14 prosentin suuruinen alennettu verokanta alennettaisiin 13,5 prosenttiin.

Muutos koskisi elintarvikkeita, ravintola- ja ateriapalveluja, rehuaineita, henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa, lääkkeitä sekä kuukautissuojia, inkontinenssisuojia ja lasten vaippoja. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa, kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taiteilijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Myös yleisradiotoimintaan alettaisiin soveltaa 13,5 prosentin suuruista alennettua verokantaa nykyisen 10 prosentin suuruisen verokannan sijasta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Hallituksen esitys perustuu hallituksen puoliväliriihessä keväällä 2025 tekemään päätökseen arvonlisäverotuksen keventämisestä siten, että 14 prosentin suuruinen alennettu verokanta alennetaan 13,5 prosenttiin.

Ehdotetun alennetun arvonlisäverokannan alentamisen arvioidaan vähentävän valtion arvonlisäverotuottoja staattisesti laskien vuositasona noin 159 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasossa. Muutoksen seurauksena valtion ja muiden vastaavien julkisyhteisöjen arvonlisäveromenot vähenevät. Kun sekä valtion vähenevät arvonlisäveromenot että kysyntävaikutus huomioidaan, esitetyn muutoksen on esityksessä arvioitu vähentävän valtion tosiasiallista arvonlisäverotuottoa vuositasona noin 140 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasossa.

Esityksen mukaan veronalennuksen kohteena olevat hyödykkeet muodostavat keskimäärin noin viidenneksen kotitalouksien kulutuksesta ja on arvioitu, että kotitaloudet hyötyisivät staattisesti laskien nykytilaan verrattuna 138 miljoonaa euroa vuodessa, jos esitetty verokannan alennus siirtyy täysimääräisesti hintoihin. Esityksessä on kuitenkin tuotu esille se, että veronalennuksen siirtyminen hintoihin on yleisesti ottaen epävarmaa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp

viitattu muun muassa tutkimukseen, jonka mukaan arvonlisäverokantojen alennukset menevät hintoihin heikommin kuin korotukset.

Asiantuntijakuulemisessa on myös nostettu esille arvonlisäverotukseen lyhyen ajan sisällä tehdyt useat muutokset sekä näistä yrityksille aiheutuva hallinnollinen taakka. Vaikka sinällään verotuksen keventämistä on pidetty hyvänä, on nyt ehdotetun verokannan alennuksen hyödyt kuulemisessa nähty myös vähäisinä ja katsottu, että veron kevennys olisi tullut kohdistaa työn ja yrittämisen verotukseen.

Tältä osin valiokunta toteaa, että hallitus on päättänyt keventää työn ja yrittämisen verotusta hallituskaudella jo merkittävästi. Verotuksen painopistettä on siirretty tuloverotuksesta kulutuksen verottamiseen. Nämä toimenpiteet parantavat talouskasvun edellytyksiä ja sitä kautta myös kotitalouksien taloudellista tilannetta. Arvonlisäverokannan alennus tukee osaltaan näitä tavoitteita.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettua muutosta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta toteaa, että verolainsäädännön ennakoitavuuden ja yrityksille arvonlisäverokannan muutoksista aiheutuvan hallinnollisen taakan näkökulmasta tulisi kuitenkin välttää lyhyen aikavälin sisällä tehtäviä useita muutoksia. Ottaen myös huomioon epävarmuudet siitä, millä tavoin arvonlisäveron kantamuutokset heijastuvat kuluttajahintoihin, valiokunta pitää suotavana, että muutoksien vaikutuksista hintoihin saataisiin uutta tutkimusta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 93/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp

Helsingissä 18.11.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Janne Jukkola kok
varajäsen Eeva Kalli kesk
varajäsen Mikko Lundén ps
varajäsen Lauri Lyly sd
varajäsen Henrik Wickström r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 1

Vastalause 1 /sd

Perustelut

Hallitus esittää 14 prosentin alennetun arvonlisäverokannan alentamista 13,5 prosenttiin (HE 93/2025 vp). Esityksen tavoitteena on keventää ennen kaikkea elintarvikkeiden verotusta kulutuksen kautta. Vastalauseen esittäjät katsovat, että muutos on sekä vaikuttavuudeltaan heikko että julkistaloudellisesti tehoton, eikä sille ole kestäviä perusteita.

Arvonlisäverotuksen alennuksilla on historiallisesti ollut heikko hintasiirtymä, erityisesti pienissä muutoksissa. Tutkimusnäyttö viittaa johdonmukaisesti siihen, että arvonlisäveron alennukset siirtyvät hintoihin heikommin kuin korotukset, ja että mitä pienempi muutos, sitä epävarmempi ja hitaampi siirtymä. Tässä tapauksessa 0,5 prosenttiyksikön muutos on niin vähäinen, että kilpailutilanne ja yritysten hinnoittelukäytännöt todennäköisesti siirtävät vähintäänkin osan hyödystä katteisiin. Kotitalouksien ostovoiman vahvistaminen jää siten vähäiseksi.

Muutoksella onkin merkittävä fiskaalinen kustannus suhteessa hyötyyn. Hallituksen oman arvion mukaan muutos vähentää valtion arvonlisäverotuottoja arviolta noin 140—159 miljoonaa euroa vuositasolla vuoden 2026 tasossa. Kun hintasiirtymä on epävarma, julkistaloudellinen hinta jokaisesta kuluttajille asti siirtyvästä hyödyn eurosta muodostuu poikkeuksellisen korkeaksi.

Kohdentuminen on laaja ja epätarkka. Alennus kohdistuu niin suuri- kuin pienituloisiin, myös kulutukseen, joka ei edellytä tukea. Kohdennetummat toimet parantaisivat ostovoimaa ja sitä kautta kulutuskysyntää kustannustehokkaammin.

Toistuvat alv-kannan viilaukset ovat osa hallituksen epävarmuutta lisäävää tempoilevaa veropolitiikkaa. Ne aiheuttavat tarpeetonta lisätyötä yrityksille ja hallinnolle (järjestelmäpäivitykset, sopimushinnastojen muutokset, informointi), mikä on ristiriidassa sääntelytaakan keventämisen tavoitteen kanssa. Veropolitiikan ennakoitavuus kärsii, mikä heikentää investointiympäristöä.

Talouden näkymät ja julkisen talouden kestävyys edellyttävät, että pysyviä ja heikosti kohdennettuja veropohjan kevennyksiä vältetään. Jos liikkumavaraa syntyy, se tulee kohdentaa työllisyyttä ja tuottavuutta vahvistaviin toimiin tai peruspalvelujen turvaamiseen.

Vastalauseen esittäjät esittävät myös, että pienyritystien asemaa ja hallinnollista taakkaa kevennetään nostamalla arvonlisäverovelvollisuuden alaraja 30 000 euroon tilikauden liikevaihdosta.

Edellä esitetyin perustein vastalauseen esittäjät katsovat, että hallituksen ehdottamaa 13,5 prosentin alennettua verokantaa ei tule säätää, vaan alennettu verokanta pidetään 14 prosentissa ja että arvonlisäverovelvollisuuden alaraja nostetaan 30 000 euroon.

**Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 1**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina, (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 706/2012, seuraavasti:

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

**Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 1**

2.

Laki

**Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja
valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja
valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 b §:n 1 momentin johdantokappale,
sellaisena kuin se on laissa 1113/1999, seuraavasti:

18 b §

Arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden
maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta, kun:

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esitykset, joilla toimeenpannaan
arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nosto 30 000 euroon sisältäen suhteutuksen
tilikauden pituuteen ja väärinkäytösten estämisen.*

Helsingissä 18.11.2025

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Aki Lindén sd
Pia Viitanen sd
Lauri Lyly sd

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 2

Vastalause 2 /vihr

Perustelut

Hallituksen esityksessä HE 93/2025 vp ehdotetaan muutettaviksi arvonlisäverolakia ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia. Esityksen mukaan arvonlisäverotusta kevennettäisiin siten, että 14 prosentin suuruinen alennettu verokanta alennettaisiin 13,5 prosenttiin.

Orpon hallitus on muuttanut hallituskauden aikana arvonlisäveroa useaan otteeseen. Hallitus on korottanut yleistä arvonlisäveroa 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Tämän lisäksi hallitus aiemmin nosti alemman 10 prosentin verokannan suurelta osin 14 prosenttiin. Nyt hallitus on toteuttamassa taas uutta muutosta, kun 14 prosentin kantaa lasketaan 13,5 prosenttiin.

Vihreät ei pidä näin poukkoilevaa veropolitiikkaa perusteltuna. Arvonlisäverotuksen nopeatahtiset muutokset aiheuttavat yrityksille hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Edellinen muutos ehti olla voimassa vain neljä kuukautta, kun hallitus päätti kevään kehysriihessä jälleen muuttaa verokantaa.

Puolen prosentin arvonlisäveron laskusta ei ole käytännön hyötyä. On hyvin epätodennäköistä, että puolen prosenttiyksikön alv:n alennus lopulta siirtyisi kuluttajahintoihin. Arvonlisäveron alennus aiheuttaa häviävän pienen muutoksen kuluttajien kulutuskorin hinnoissa, jolloin esitetyn alv:n alennuksen vaikutus kansalaisten ostovoimaan on hyvin pieni. Alv:n alennuksen merkittävin vaikutus onkin vain valtion verotulojen lasku.

Pienten yritysten tukemiseksi hallituksen tulisi ennemmin kasvattaa arvonlisäverosta vapaan vähäisen toiminnan alarajaa 20 000 eurosta 30 000 euroon. Se kohdistuisi pienille yrityksille arvonlisäveron marginaalista muutosta paremmin ja olisi valtiontaloudelle edullisempi vaihtoehto.

Vihreät perui hallituksen esityksen laskea 14 prosentin arvonlisäverokanta 13,5 prosenttiin. Sen sijaan siirtäisimme lääkkeiden, henkilökuljetuspalveluiden (poislukien lentoliikenne), kulttuuri- ja viihdepalveluiden, liikuntapalveluiden, korjauspalveluiden, kuukautissuojien, inkontinenssisuojien sekä lasten vaippojen arvonlisäveron 10 prosenttiin. Laskisimme suomalaisten lukutaidon parantamiseksi sekä kirjallisuusalan tukemiseksi kirjallisuuden alv:n nollaan. Vauhdittaisimme myös kiertotaloutta laskemalla korjauspalveluiden alv:n 10 prosenttiin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina, (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään kaksi lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 2

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 85 § ja 85 a §, sellaisina kuin ne ovat 85 § laeissa 1780/2009, 706/2012, 691/2024 ja 921/2024 sekä 85 a § laissa 921/2024, sekä lisätään 59 §:ään uusi 7 kohta, seuraavasti:

59 §

7) fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

(1—3 kohta kuten voimassa oleva laki)

~~4) henkilökuljetus; (5.12.2024/691)~~

(5 kohta kuten voimassa oleva laki)

~~6) lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettu lääke, lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitetut valmisteet, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä, kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide; jos ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella sekä kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat;~~

~~7) fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja; (5.12.2024/691)~~

~~8) pääsy urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttö ja urheilu tai liikuntatuntien tarjoaminen, myös suoratoistona; (5.12.2024/691)~~

~~9) pääsy näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsy kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin;~~

~~10) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, jos liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi; (5.12.2024/691)~~

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 2

~~11) 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain, jos myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä; (5.12.2024/691)~~

~~12) tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus; (19.12.2024/921)~~

(13 kohta kuten voimassa oleva laki)

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

~~1) fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet;
2) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och TV Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista.~~

~~Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna julkaisuna ei pidetä:~~

~~1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai
2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.~~

- 1) henkilökuljetus;
- 2) pääsy urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttö ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoaminen, myös suoratoistona; (13.6.2024/320)
- 3) pääsy näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsy kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin;
- 4) lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettu lääke, lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitettujen valmisteiden, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä, sekä kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide silloin, kun ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella;
- 5) fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet;
- 6) 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain silloin, kun myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä;
- 7) tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus;
- 8) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, kun liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi.

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 2

2.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 b §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 1113/1999, seuraavasti:

18 b §

Arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta, kun:

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lentoliikenteen arvonlisäveron nostamiseksi 25,5 prosenttiin.

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin korjauspalveluiden arvonlisäveron laskemiseksi 10 prosenttiin.

Helsingissä 18.11.2025

Saara Hyrkkö vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 3

Vastalause 3 /vas

Perustelut

Hallituksen esityksen mukaan arvonlisäverotusta kevennettäisiin siten, että 14 prosentin suuruinen alennettu verokanta alennettaisiin 13,5 prosenttiin. Muutos koskisi elintarvikkeita, ravintola- ja ateriapalveluja, rehuaineita, henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa, lääkkeitä sekä kuukautissuojia, inkontinenssisuojia ja lasten vaippoja. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa, kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taiteilijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Vasemmistoliitto kannattaa esityksessä esitettyä 14 prosentin alennetun arvonlisäverokannan laskemista 13,5 prosenttiin. Lisäksi vasemmistoliitto esittää, että yleinen arvonlisäverokanta (84 §) palautetaan 25,5 prosentista 24 prosenttiin, että vuoden 2025 alussa 10 prosentin alennetusta arvonlisäverokannasta (85 a §) 14 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan (85 §) siirretyt palvelut ja tuotteet (mm. julkinen liikenne, majoituspalvelut, lääkkeet, kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja vaipat, urheilu- ja kulttuuritapahtumat ja taide) palautettaisiin takaisin 10 prosentin kantaan, ja että kirjat vapautettaisiin arvonlisäverosta.

Hallituksen esitys on puutteellinen korjausliike verrattuna hallituksen aikaisempiin päätöksiin, jotka ovat nostaneet yleistä hintatasoa. Yksittäisistä päätöksistä epäonnistunein on hallituksen päätös kiristää yleistä arvonlisäveroa 24 prosentista 25,5 prosenttiin vuonna 2024 keskellä matalasuhdannetta. Yleisen arvonlisäveron korotus heikensi suomalaisten ostovoimaa ja näin ollen yksityistä kulutuskysyntää. Yksityisen kulutuskysynnän heikkous on yksi merkittävin kasvun este Suomessa.

Arvonlisäveron korotus myös heikensi verotuksen progressiota Suomessa. Arvonlisävero on regressiivinen vero, eli pieni- ja keskituloiset maksavat sitä suhteutettuna enemmän kuin suurituloiset. Näin ollen yleisen alvin korottaminen pahensi eriarvoisuuden kasvua, mitä oikeistohallitus on vauhdittanut myös leikkaamalla sosiaaliturvaa ja keventämällä erityisesti suurituloisten verotusta. Vasemmistoliitto palauttaisi yleisen alv-kannan 24 prosenttiin tukeakseen pieni- ja keskituloisten ostovoimaa, yrityksiä ja talouskasvua.

Yleisen alvin korottamisen lisäksi hallitus siirsi joukon 10 prosentin alennetussa kannassa (85 a §) olleita asioita 14 prosentin alennettuun kantaan (84 §). Hallituksen esitys paikkaa tätä siirron vaikutusta verotukseen ja hintatasoon hyvin minimaalisesti.

Esimerkiksi lääkkeiden siirtäminen 14 prosentin kantaan on lisännyt sairastamisen kustannuksia merkittävästi. Se on erityisen epäinhimillinen aikana, jona monet pienituloiset tai kroonisesti sairastavat suomalaiset joutuvat tinkimään lääkkeistä sosiaaliturvaan tehtyjen leikkausten takia. Vaikka verokantaan tehdään nyt 0,5 prosenttiyksikön lasku, on lääkkeet edelleen kalliimpia kuin mitä ne olivat vielä vuonna 2024. Vasemmistoliitto siirtäisi kaikki hyödykkeet ja palvelut takaisin

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 3

10 prosentin verokantaan elintarvikkeita lukuun ottamatta. Siirto ei koskisi elintarvikkeita, koska ruuan hintaa Suomessa voi olla vaikea saada alas verotoimilla ja toisaalta ruuan arvonlisäveron merkittävä alentaminen vähentäisi suuresti valtion talouden verotuloja. Meillä on yksi maailman keskittyneimmistä elintarvikemarkkinoista. Elintarvikkeiden edullistaminen edellyttäisi siis ensisijaisesti kilpailun edistämistä elintarvikealalla. Elintarvikkeet olivat myös ennen siirtoa omassa verokannassaan 14 prosentissa. Elintarvikkeiden lisäksi esityksessämme myös ravintolapalvelut ja rehuaineet säilyisivät 13,5 prosentin verokannassa.

Siirto koskisi myös joukkoliikennettä. Liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttaminen edellyttää joukkoliikenteen käytön lisäämistä, ei vähentämistä. Joukkoliikenteen arvonlisävero on palautettava 14:sta takaisin 10 prosenttiin, sillä korotus on lisännyt liikenteenjärjestäjien kustannuksia ja luonut painetta nostaa lippujen hintoja ja kaventaa palvelutarjontaa.

Muutos koskisi myös liikuntapalveluita, ja näin ollen edistäisi liikunnan harrastamista ja tukisi kansanterveyttä.

Tämän lisäksi Vasemmistoliitto myös siirtäisi kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat tähän alennetun 10 prosentin verokannan soveltamisalaan. Kuukautissuojat ja inkontinenssisuojat ovat välttämättömiä hygieni- ja terveystarvikkeita, joita voidaan perustellusti pitää alennettuun arvonlisäveroon kuuluvina farmakologisina tuotteina. Kuukautissuojien hankinnasta kertyy naisille vuosikymmenten aikana merkittäviä sukupuolisidonnaisia kustannuksia. Inkontinenssisuojat puolestaan ovat monille terveysongelmiin kärsiville ja ikääntyneille terveydentilan heikentymisen johdosta välttämättömiä elämää helpottavia hygieni- ja terveystarvikkeita, joista kuitenkin muodostuu merkittäviä kuluja. Synnytykset lisäävät naisilla kuukautis- ja inkontinenssisuojien tarvetta. Tämän takia kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero tulisiikin alentaa kymmeneen prosenttiin. Lasten vaipat ovat merkittävä säännöllinen kuluerä perheellisille. Alhaisen syntyvyyden Suomessa tulisi tehdä tämänkaltaisista lapsen hankkimiseen liittyvistä kustannuksista mahdollisimman edullisia.

Kulttuurialan palveluiden siirtäminen takaisin 10 prosentin verokantaan tukisi myös Suomen kulttuurialaa. Hallituksen aiempi päätös nostaa esitysten pääsylippujen, kirjojen ja taideteosten arvonlisäveroa peräti neljällä prosenttiyksiköllä on osunut erityisen kovaa kulttuuri- ja taidekenttään sekä tapahtuma-alaan. Varsinkin esittävä taide toipuu edelleen koronapandemiasta. Ala tarvitsee edelleen pitkäjänteistä tukea ja rahoituksen ennakoitavuutta, ei lyhytnäköisiä ja rajuja leikkauksia.

Kirjojen arvonlisäveron korotus tarkoitti taas sitä, että valtio saa myydystä kirjasta enemmän kuin sen tekijä, kirjailija itse. Lisäksi Suomi siirtyi korotuksen jälkeen yhdeksi raskaimmin kirjoja verottavista maista Euroopassa. Kirjojen arvonlisäveron noston kansantaloudellinen merkitys on vähäinen, mutta kirjallisuuden, kirjailijoiden ja lukutaidon tukemiselle kyseenalainen. Kirjojen arvonlisävero olisikin laskettava nolnaan lisäämällä tätä koskeva pykälä arvonlisäverolain 4 lukuun, jossa nykyisinkin säädetään erinäisistä poikkeuksista myynnin verollisuudesta, kuten vasemmistoliitto on aiemmin ehdottanut asiaa koskevassa lakialoitteessa LA 23/2024 vp (Honkasalo ym.)

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 3

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna. (Vastalauseen muutosehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

arvonlisäverolain ~~85 §:n~~ muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) ~~85 §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 706/2012,~~ 84, 85 ja 85 a §, sellaisina kuin niistä ovat 84 § laissa 462/2024, 85 § laeissa 1780/2009, 706/2012, 691/2024 ja 921/2024 sekä 85 a § laissa 921/2024, sekä lisätään lakiin uusi 38 e § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

38 e §

Kirjallisuus

Veroa ei suoriteta fyysisellä alustalla olevan tai sähköisesti luovutettavan kirjan myynnistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna kirjana ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

84 §

Suoritettava vero on 24 prosenttia veron perusteesta, ellei 85 tai 85 a §:ssä toisin säädetä.

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 13,5 prosenttia veron perusteesta:

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 3

1) ruokatavara, juoma ja muu sellaisenaan ihmisen nautittavaksi tarkoitettu aine sekä niiden raaka-aine ja niitä valmistettaessa tai säilöittäessä käytettävä mauste, säilöntäaine, väri- ja muu lisäaine (elintarvike);

2) ravintola- ja ateriapalvelut, lukuun ottamatta 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden luovutuksia;

3) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (rehuaine);

4) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och Tv Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista.

Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:

1) eläviin eläimiin;

2) vesijohtoveteen;

3) alkoholi- ja alkoholijuomaverolaissa tarkoitettuihin alkoholijuomiin ja tupakkavalmisteisiin; eikä

4) myrkkyihin.

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisö Hankinnas-ta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

1) fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet;

2) henkilökuljetus;

3) majoitustilan tai käyntisataman käyttöoikeuden luovuttaminen;

4) lääkelaissa (395/1987) tarkoitettu lääke, lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitettut valmisteet, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä, kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide, jos ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella sekä kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat;

5) pääsy urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttö ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoaminen, myös suoratoistona;

6) pääsy näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsy kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin;

7) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, jos liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi;

8) 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain, jos myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä;

9) tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna julkaisuna ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna pääsynä pidetään myös pääsyä huvipuistojen ajolaitteisiin ja muihin vastaaviin laitteisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 20/2025 vp
Vastalause 3

Edellä 1 momentin 8 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta sellaisten taide-esineiden luovutuksiin, joihin sovelletaan 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä.

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Helsingissä 18.11.2025

Hanna Sarkkinen vas